

Saltsjö-Boo den 15 juni 2011.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
KFKS 2002/301 214
Planenheten
Nacka kommun
13181 Nacka

Detaljplan för Sydöstra Lännersta 2 (Område W) i Boo, Nacka kommun.

Boo Miljö- och Naturvänner har beretts tillfälle att yttra sig över förslag till detaljplan.

Sammanfattning av våra synpunkter:

- **De två Natur/kulturresevatnen måste vara antagna före detaljplanen antas.**
- **Till Naturresevat Trollsjön ska läggas naturområdet "Fårhagen" på Lindängen samt de två kommunägda tomterna nära Trollsjön.**
- **Vi kräver respekt för befintligt strandskydd. Inga onödiga upphävanden.**
- **Observera att inom området finns flera rödlistade arter och många signalarter.**
- **Ingen Småbåtshamn på Lindängens strand.**
- **Måttfullhet när det gäller gatubredd. Djurgårdsvägen ska ha karaktär av lokalgata och en bredd som övriga sådana, d.v.s. 3,5 m.**

De två resevatnen, Baggensstäkets Kulturresevat och Trollsjöns Naturresevat.

I denna detaljplan är två resevat involverade. Det planerade Baggensstäkets Kulturresevat ligger inom detaljplanen. Det planerade Trollsjöns Naturresevat har sin gräns direkt norr om detaljplaneområdet. Vi kräver att gränserna för de två Natur/Kulturresevatnen fastställs och beslut är fattade angående dessa resevat innan beslut angående detaljplan W fattas och planen blir antagen.

När det gäller Baggensstäkets Kulturresevat finns problemet att stor del området ägs av byggföretaget JM, som i sitt remissyttrande klart uttalat önskemål om att bebygga en del av området – ett område närmast Djurgårdsvägen. Då strandskyddet 100 m inte helt täcker området ända upp till Djurgårdsvägen är riskerna större att JM fortsätter kräva byggrätter här. Det har inte kommit någon information från kommunen angående förhandlingar med JM. Det är alltså oklart huruvida Nacka kommun kommer att kunna exproprieras området. Enligt ekonomiska kalkyler, som visas i Genomförandebeskrivningen är inte kommunens tanke att betala marknadsmässiga ersättningar för den mark man planerat att lösa in. En klar redovisning krävs angående uppgörelse mellan Nacka kommun och byggföretaget JM. Gammeludden, som också är markägare inom kulturresevatsområdet får en del krav tillgodosedda genom att gränsen för resevatsgränsen flyttas 50 m norrut (jämfört med den handling som gick på remiss) och ger byggrätter.

Trollsjöns Naturresevat har blivit kraftigt försevat i sin handläggning. Enligt vad vi fått kännedom om skulle i området gjorts naturinventering sommaren 2010. Det låg då ute en upphandling för denna inventering. Vid förfrågan finns ännu ingen sådan inventering redovisad. Vi känner till att här finns höga naturvärden, men har inte fått någon redovisning av dessa.

Det kontroversiella som är kopplat till detaljplan W är att enligt denna planeras att två kommunägda tomter – som idag är naturmark – ska bebyggas. Vi kräver att ingen kommunägd naturmark säljs eller tas i anspråk för bebyggelse. Den redan befintliga bebyggelsen söder om Trollsjön måste givetvis få finnas kvar – och med den idag fria ytan mellan fastigheter och sjö. Den kommunägda tomten söder om Nytorpsvägen och Trollsjön är ett fint naturområde med höga naturvärden. Tomten består i huvudsak av hälleberg och har ovanligt många praktfulla, stora och gamla tallar. Denna natur ingår som ett värdefullt inslag för att skapa den trolska miljö som Trollsjön idag utgör. Den kommunägda tomten norr om Nytorpsvägen har en varierad natur med främst lövskog i den södra delen och därefter en djup svacka med gammal granskog. Tomten övergår i ett smalare naturstråk (mellan Styrbordsvägen och Nytorpsvägen). Idag ligger naturmark som en ring runt bebyggelse och Trollsjön kan på ett enkelt sätt nås från flera olika håll.

Till Naturresevat Trollsjön bör också läggas till den s.k. ”Fårhagen” tillhörig fastigheten Lindängen. I detaljplan W är detta område lagt som Natur – och avsett att exproprieras av kommunen. Men denna föreslagna Natur har inget långsiktigt skydd. I det fall området inlöses från Lindängen kräver vi att området får ett långsiktigt skydd genom att bli Naturresevat. Vad vi förstått kan detta accepteras av ägarna till Lindängen. Naturligt skulle var att foga detta naturområde till Naturresevat Trollsjön – trots dess belägenhet en bit därifrån. Från Trollsjön till Lindängen finns en mycket gammal borrhad trästock för att föra vatten till Lindängens trädgårdsodlingar och trädgårdsfontäner. Genom detta finns en naturlig anknytning mellan Trollsjön och Lindängens marker.

Strandskyddsfrågorna.

Detaljplanen har att handskas med strandskydd inom två områden, dels kuststräckan utmed Baggensstäket och dels stranden runt insjön Trollsjön. Båda områdena har det generella strandskyddet om 100 m. Baggensstäket omfattas av Riksintresse kust och skärgård. Förvånande nog är strandskyddet inte utökat till 300 m.

Av detaljplanhandlingarna framgår att Nacka kommun planerar att upphäva strandskyddet och låta det generellt vara kvar endast 20 m på land. Det finns ingen motivering till ett sådant upphävande och vi finner det fullkomligt obegripligt och ologiskt. Det är i strid med gällande strandskyddslag. På vissa platser finns fastigheter med gammal bebyggelse och där kan finnas skäl att låta strandskyddet bli upphävt ner till 20 m.

Man säger sig vilja ta hänsyn till kultur- och naturvärden. Men vi förstår inte hur det föreslagna upphävandet av strandskydd inom bl.a. Kulturresevat Baggensstäket kan ha annat än en negativ effekt för kultur- och naturvärden inom denna del av detaljplaneområdet. Fornminnen är visserligen skyddade genom fornminneslagen, men naturen har inget annat lagligt skydd än strandskyddslagen. Att föreskrifterna i kommande Kulturresevat Baggensstäket skulle ersätta det skydd som strandskyddslagen ger är inte med verkligheten överensstämmande. I planbeskrivningen (sid. 24) sägs: ”*Strandskyddet i det föreslagna kulturresevatet föreslås hävas och ersättas av resevatsföreskrifter*”. Några rader senare sägs: *Vi bedömer att det finns särskilda skäl för upphävande för delar av strandskyddet. Kommunen kommer att begära att länsstyrelsen upphäver strandskyddet inom utpekade områden.*” Resevatsföreskrifter är ingen lag och kan tyvärr ändras alltför lätt. Vi har tidigare erfarenhet av så har skett – utan något som helst samråd med Naturorganisationer eller andra berörda. Ett beslut tas i Miljö- och stadsbyggnadsnämnden, men ingen delgivning sker. Det är osäkert om ändring av resevatsföreskrifter är möjliga att överklaga, i det fall att vi skulle fått kännedom härom på något sätt.

När det gäller området kring Trollsjön finns naturmark kvar inom strandskyddszonen – och inom det nu aktuella detaljplaneområdet. Varför strandskyddet här skulle minskas till 20 m är också obegripligt. Att kommunen vill sälja två tomter för bebyggelse inom detta område kan inte utgöra särskilda skäl till strandskyddsupphävande.

Natur och biologisk mångfald.

I detaljplanehandlingarna, såväl Miljöredovisning som Planbeskrivning uppges: ”*Inom området är inte några sällsynta växt och djurarter kända*”. Detta är totalt felaktigt. I och med att nu kommande Kulturresevat Baggensstäket har införlivats med detaljplanen borde i planhandlingarna ha tagits med den inventering som gjordes inom detta delområde sommaren 2009 av biolog Tomas Fasth, Pro Natura. Han har enligt inventering funnit ett antal rödlistade arter liksom ett antal signalarter.

Rödlistade är: reliktböck, talticka, vintertagging och mindre hackspett.

Noterade signalarter är: tandrot, vätteros, kantarellmussling, fläckticka, trådticka, svart praktbagge och grovticka.

Inom Baggensstäkets Kulturresevat har Naturskyddsföreningen i Nacka (Ronny Fors) sommaren 2010 funnit ytterligare två rödlistade arter, ädelguldbagge och drillsnäppa. Drillsnäppan hörde vi också vid en vandring 25/5 2011.

I planbeskrivningen omnämns att ekologigruppen i samband med Grönstrukturplanen, där vissa områden uppges ha höga naturvärden och enligt denna konsult utpekade som klass 3. Någon närmare förklaring vad klassningen innebär har inte getts. Uppenbarligen har man inte gått till grundmaterialelet. I så fall borde man även här ha funnit såväl rödlistade arter som signalarter – arter som givetvis måste anses som ”sällsynta”.

Någon faunainventering har inte gjorts – vare sig gällande däggdjur, insekter eller fåglar. Förutom de i handlingarna nämnda däggdjuren rådjur och hare finns givetvis ekorre och med stor sannolikhet räv och grävling. En vattennäbbmus finns omnämnd av Tomas Fasth. Genom egna iakttagelser och genom information från boende i området känner vi till att här finns – förutom den rödlistade mindre hackspetten – även kattuggla, spillkråka och större hackspett. De idag stora och lummiga tomterna ger möjlighet till ett rikt fågelliv. Kattugglan är upptagen i Bernkonventionen (kategori II). spillkråkan är upptagen i Bernkonventionen (kategori III) samt finns på EU:s fågeldirektiv och omfattas av Sveriges åtagande för det europeiska nätverket Natura 2000.

Ett område runt Trollsjön är av Skogsstyrelsen klassat som Naturvärde (d.v.s. nära nyckelbiotop) och det följs sedan av ett nyckelbiotopområde norr härom – på Lännerstahöjden.

Även de båda kommunägda tomterna vid Trollsjön har höga naturvärden. Den södra genom sitt rikliga beståndet av mycket gamla tallar – ett stort antal med bark som indikerar hög ålder (s.k. silververbark). Den norra genom den helt orörda granskogen, med bland annat en gran med 150 cm i omkrets (48 cm i diameter) på 1,5 m höjd. Särskilt i granskogen finns mycket av död ved. Här kan inte någon inventering ha gjorts – eftersom man med säkerhet här skulle gjort fynd av rödlistade arter och signalarter. Själva har vi på den tallbevuxna tomten funnit signalarten blåmossa.

När det gäller de enskilda fastigheterna inom detaljplaneområdet, så har många av dessa med all sannolikhet mycket höga naturvärden och stor biologisk mångfald – säkert finns här på stora tomter med små sommarhus rödlistade arter av olika slag. Kommunen säger sig har gjort inventeringar på enskilda tomter, men inte gett någon redovisning av detta. Vid nybyggnation av sommarstugedomter tenderar den mesta av den gamla vegetationen att försvinna till förmån för mer enformig villagrasmatta. Spridningsvägar kommer därmed att påverkas negativt. Det är angeläget med en striktare hållning när det gäller vegetationsskydd. Inom många fastigheter råder endast krav på trädfällningslov (n2), medan skyddet även för värdefull vegetation (n1) är mer sällan förekommande. Många tomter har ingen n-märkning alls. Detaljplanen borde ha ett generellt krav på lov för trädfällning – av träd med större stamdiameter än 15 cm. För att skyddet av träd och annan vegetation ska bli verklighet krävs en djupgående information särskilt till nya fastighetsägare.

Om skärgårdskaraktären och landskapsbilden någorlunda ska behållas – vilket sägs var

önskvärt – så får inte heller sprängning av berg tillåtas. Nya byggnader måste fogas in i den naturliga topografin – på det sätt som gjordes vid den gamla bebyggelsen. Tomtstorleken får inte understiga 2000 kvm för att ge en någorlunda möjlighet till en viss fortsatt biologisk mångfald och spridningsmöjlighet. I de angränsande planområdena är minsta tomtstorlek satt till 2000 kvm.

Muntligt har i olika samrådssammanhang uppgivits att även de privata fastigheterna skulle inventeras vad gäller naturvärden. Hur detta gjorts och vad man funnit har inte redovisats i planhandlingarna.

Småbåthamn.

Vi motsätter oss en småbåthamn i den grunda viken vid Lindängen.

I planbeskrivningen (sid 17.) sägs: ”*Inga större förändringar planeras för de vattenområden som ingår i planområdet Lännerstasundet och Baggensstäket*”. Några rader längre ner uttalas dock: ”*Det kommer att möjliggöras för en småbåthamn i områdets västligaste del*”. En småbåthamn är inte en liten utan en stor förändring inom ett vattenområde. I detaljplanens miljöredovisningen finns inte ens denna småbåthamn och dess konsekvenser omnämnda. I själva verket är utbyggnaden en förlängning av Kilsvikens Marina, som ligger direkt i väster inom detaljplan Lännersta 1A. Stränderna utmed kusten i detaljplaneområdets vattenområden har marinekologiskt känsliga bottenar. Utan hänsyn taget till detta och uppenbarligen utan närmare utredning föreslår man nu en småbåthamn i ett extra känsligt område. Just i denna vik grundar vattnet upp och större delen av viken är bevuxen med vass. Någon biologisk undersökning av vattenflora- och fauna i viken har inte gjorts. Dock känner vi till att just här häckar hägern regelbundet. Att här anlägga en småbåthamn skulle innebära uppmuddring av viken – för att få tillräckligt djup för båtar. Allt detta strider mot strandskyddets syften. Att på detta sätt göra våld på naturen för att skapa ytterligare några – i och för sig eftertraktade – båtplatser till en redan stor marina är en absurd tanke.

Dessutom ägs denna strand av fastigheten Lindängen, som skulle få sin strand exproprierad. Lindängens historiska och kulturella värde har framhållits på flera håll i planhandlingarna – ett naturområde i äldre historisk tid omnämnd som Djurgården och då var betesmark till Lännersta gård. Lindängen med sin unika historia och den unika och Q-märkta Tempelmanska villan (från 1870-talet) med omgivande lummiga trädgårdar och Lindallé från 1600-talet har alltid funnits som en oas i det uppväxande villasamhället. Marken har alltid varit privat, men genom strandpromenaden och Djurgårdsvägen, som går genom fastigheten har man alltid haft en möjlighet att utifrån njuta av de vackra trädgårdarna. Det sätt som kommunen nu planerar att ”slakta” Lindängen – genom ny vägdragning och breddning av väg, småbåthamn och ev. förskola – är en skandal ur såväl natur- som kulturaspekter.

Gator och vägar.

När det gäller vägar är det mest anmärkningsvärda att det planeras breddning av Djurgårdsvägen. Detta motsätter vi oss. Märkligt nog har miljöredovisningen i sin slutsats inte alls omnämnt den stora påverkan på naturen, som kommer att ske vid en sådan breddning.

Inte heller i planbeskrivningen har någon natur omnämnts i samband med denna kraftiga breddning av Djurgårdsvägen. Det verkar inte finnas någon logisk tanke bakom förvandlingen av Djurgårdsvägen. Visserligen är vägen den ursprungliga gamla vägen mellan Lännersta och Boo gårdar, men har idag inte samma funktion som ”uppsamlingsväg”. Däremot har den i sin nuvarande utformning ett stort kulturvärde. Frågan är om några studier gjorts av trafikrörelser på denna väg och sett i relation till Gammeluddsvägen. Hur Swecos förstudie från 2010 har gjorts känner vi inte till – då handlingen inte finns tillgänglig (inte utsänd med övriga remisshandlingar och inte utlagd på kommunens hemsida). En märklighet är att man i denna detaljplan planerar att öka bredden på Djurgårdsvägens mittsträcka, som är den minst trafikbelastade. Inom de angränsande detaljplanerna öster resp. väster om område W har Djurgårdsvägen en bredd om 3,5 m.

I öster har Djurgårdsvägen ökad bredd på en kortare sträcka mellan Boovägen och Hermelinsvägen (Detaljplan Z), men är sedan i denna plan utlagd med en bredd om 3,5 meter. Detta är naturligt utifrån trafikrörelserna. I denna västra del av område W ligger äldreboendet Gammeludden som genererar en del trafik. Dock når man bäst Gammeludden norrifrån och via Gammeluddsvägen.

Öster om Lindängen ligger Djurgårdsvägen inom detaljplan Lännersta 1A och har 3,5 m bredd. På denna del av Djurgårdsvägen finns dels Frälsningsarmens Gästhem och dels Kilsvikens Marina. Naturlig väg till dessa verksamheter (som är trafikstrand) är från Sockenvägen via Ångbåtsvägen.

De inre delarna av Djurgårdsvägen har ingen stor trafikbelastning och genom den sparsamma utbyggnaden inom område W (20 nytillkommande fastigheter) kommer trafikökningen inte att öka nämnvärt.

En breddning av Djurgårdsvägen till 4,5 m. + 1,75 gångbana skulle vara en katastrof ur såväl natur- som kulturhänseende. Man raderar då bort det historiska inslaget av denna farväg från gamla tider (då det främst var ox- och hästekipage som rörde sig mellan de två stora gårdarna i södra Boo). Den försiktiga breddning som skett i modern tid har varit anpassad till den gamla vägens sträckning och hänsyn tagen till Lindallén (vid Kilsvikens marina) och därefter österut stora mycket gamla ekar ibland med små avstånd – som ex. utmed Lindängens marker – och ibland med längre avstånd. Storvuxna granar kantar också vägen här och var. Vägen anpassar sig idag också till de geografiska förutsättningarna och därvid på sina håll kurvig. Den vackra klippan som vägen rundar just vid början av Baggensstäkets Kulturresevat är enligt planen tänkt att sprängas bort för att göra vägen rakare. Detta är ett onödigt sätt att våldföra sig på naturen – en bortsprängd klippa är för alltid bortsprängd. Noteras kan att denna vackra klippa ligger inom en fastighet (ett gammalt skärgårdshemman) där samtliga hus är Q-märkta. Här borde också klippan var q- och n2-märkt. En fastighet i närheten har fått besked att kommunen tänker lösa in ett stort markområde för breddning av vägen, varvid en gammal ek med omkrets 2,15 m (68 cm diameter) på 1,5 m höjd, en stor gran med omkrets 1,70 m (54 cm diameter), liksom en fin flerstamig sälg med samma omkrets som granen.

Detta är bara ett exempel på äldre träd som går förlorade på en enstaka tomt. På andra platser utmed Djurgårdsvägen finns bl.a. ekar med betydligt större omkrets och högre ålder.

En förlängning av Nytorpsvägen planeras. Inte heller här omnämns att många av de storvuxna och gamla tallarna på kommunens fastighet 1: 347 går till spillo. Vi motsätter oss denna vägutbyggnad, som endast motiveras av att man önskar en bättre lutning. Man kan på detaljplankartan också se att utbyggnad av denna väg kräver mycket sprängning och släntutfyllnad. Allt detta rimmar illa med det övergripande målet – som framförs i planhandlingarna – att ”*behålla landskapets huvudsakliga karaktär*”.

Omdragning/nybyggnation av Siwerts väg – med utfart på Djurgårdsvägen i stället för som idag Gammeluddsvägen – ger en katastrofal förändring i landskapet. Förutom alla träd som måste fällas planeras även här sprängningar och stora släntutfyllnader. En sådan väglösning tar också helt död på Djurgårdsvägens historiska värden – med den planerade breda vägkorsningen. Att leda in all trafik från nybyggnadsområdet Siwerts väg skapar en obalans i såväl område W som områdena Lännersta 1A i väster och område Z i öster. Även här åberopas önskan om bättre lutning. Nybyggen på högt belägna tomter ger givetvis branta vägar och ska inte i efterhand behöva leda till att stora natur- och kulturvärden offras. Liksom att andra fastighetsägare får sin mark exproprierad. Den tilltänkta nya vägen vid utfarten till Djurgårdsvägen över delar av Lindängens gamla äppelträdgård.

Otydligheter i planhandlingarna.

I planhandlingarna finns många oklarheter och otydligheter. De olika dokumenten stämmer inte ens överens med varandra. Enligt Planbeskrivningen (sid.12) är t.ex. en förskola planerad på Djurgårdsvägen – som det verkar utifrån information från boende i området - på fastigheten 11:82. Enligt detaljplanekartan ligger en förskola markerad på en fastighet belägen mellan Gammeluddsvägen och Hälsingevägen.

Sammanfattningsvis vill vi påtala att det blir i hög grad de breddade och nybyggda vägarna som kommer att förstöra området karaktär om planen genomförs enligt nuvarande underlag. Inom andra områden i Boo – ex. Ekallén – har man på ett föredömligt sätt anpassat vägen och gått runt ekarna. Småbåtshamn i en grund vik är ett oacceptabelt ingrepp. Mycket stor hänsyn till naturen på de enskilda tomterna måste tas vid nybebyggelse.

För Boo Miljö- och Naturvänner

Margaretha Josefson

Styrelseledamot i Boo Miljö- och Naturvänner

Tillägg

Vid den digitala insändningen av Samrådsyttrande över Detaljplan Sydöstra Lännersta 2, område W, föll nedanstående korta avsnitt bort – hörande till Rubriken **Småbåtshamn**:

När det gäller de små befintliga och gamla bryggorna längst i öster, vid strandpromenaden och inom blivande Baggensstäkets Kulturresevat, anser vi att dessa inte är störande för intrycket av miljön. Dock får de inte bli större eller flera. Dessa små bryggor har funnits sedan 1930-talet och utgör ett kulturinslag i skärgårdsmiljön. Det vore olyckligt att minska kulturvärdet vid stranden genom att ta bort bryggorna – snarare borde de bli k- märkta. Därmed måste också nödvändiga reparationer följa den ursprungliga bryggans storlek och form.

För Boo Miljö- och Naturvänner

Margaretha Josefson, styrelseledamot